

De confessione

dicta q̄ fuerint. et de non respondendo ea curiose interrogantib; moneat. ¶ Deniq; reliqua multa tradi potuerat quorum nonnulla iam cōscripsi. p̄m latino eloq̄o p̄m in gallico in varijs tractatulis. Et alij doctores longe ampliora vtilioraq;. At vero hec interim pro sui breuitate ne fastidio sint/sufficiant. Et quia si quis ad opus hoc saluberrimū bona fide procefferit/ ille plus exercendo et orando q̄ legendo erudietur atq; proficiet. ¶ Finit.

A Tractatus eiusdem doctoris de confessione molliciei.

Quidam magister in theologia parisijs per experientiam multā et studiū diligens/ cū auxilio dei piā sedulitate inuocato compit hec que

inferius scribūtur plurimū efficacia esse/ ad extrahendū a cordib; confitentū presertim iuuenū/ saniam abhorrabile peccati illius detestabilis/ qd̄ dicit mollicies/ et consequēter illaz que contra nature iura transit in p̄sonam alterā. quia nisi cōfessor sit solers et circūspectus circa inquisitionē huiusmodi pctōz/ vir aut raro poterit extrahere ab ore infectozū talibus vicijs. vt illa sponte fateant. ¶ Lector autē obscenitatem materie ac verborū/ excusatā habeat/ ob necessitatē docendor; remedioz. ¶ Igitur post aliqua colloq̄a de alijs materijs aut vicijs/ familiariter ac affabiliter/ nō austere facta/ descendat gradatim et quasi ab obliquo cōfessor ad inquisitionē huiusmodi pcti sic dicēdo.

Adice recordar; q̄ vnq; in puericia tua circa x aut xij annos/ tua virga vel membrū pudēdi fuerit erecta. Si dicit q̄ nō statim conuincit mendaciū. et q̄ vult fingere et timer capi. quia cōstat hoc omnib; pueris nō viciatis corpe/ dū calefacti sunt in lecto vel alias sepe cōtingere. Idcirco magis ac magis aperte debet vrgeri vt dicat veritatē. Itē confessor si ille sit iuuenis p̄cipue Amice. Nūquid istd̄ erat indecēs? Quid ergo faciebas vt nō erigeret? Et di

catur hoc vultu tranquillo/ vt appareat q̄ illd̄ qd̄ q̄rit/ nō sit inhonestū. vel silendū s; q̄si remediū p̄tra p̄fatā erectōis p̄resam inhonestatē. ¶ Inolite r̄ndere plane/ petat p̄nr. Amice nūqd̄ palpabas aut fricabas virgā tuā/ quemadmodū pueri solēt Si omnino dicat q̄ nunq; tenuit in statu tali vel fricuit/ non potest vltra progredi/ nisi ammirādo et dicendo/ q̄ nō est credibile/ hortādo q̄ sit memor salutis sue/ q̄ est coram deo/ et q̄ est grauissimū in confessiōe mentiri. et similia. Si vero dicat q̄ tenuit et fricuit Amice bene credo/ sed p̄ q̄stum spacium? p̄ horam vel dimidiā? et vtrum tamdū q̄ virga nō plus erigeret/ et proferrat hoc quasi p̄fessor nō reputaret hoc in solitum vel peccatū. Si respondeat cōfessus q̄ ita fecit/ tūc habetur intentū/ q̄ talis veraciter cōmisit pctm molliciei/ etiaz si p̄pter etatē nō fuerit subsecuta pollutio quoniā ibi est complementū delectatiōis illecebrose/ et forsitan pdidit virginitatē salte; ai/ et magis pdidit: q̄ si pro illa etate iuisset ad mulieres. Forte tamē probabiliter dici potest. ¶ Et p̄ penitentia virginitas reparatur in nō polluta/ sicut de mentali corruptōne/ que fit in cōsensu intrinseco esse dicim; dum corporalis defloratio seu pollutio nō est subsecuta. ¶ Istis igitur habitis/ debet tūc vehemēter increpare et detestari viciū illud/ et ostendi qualr̄ dicat audacter alia/ quoniā istud est pessimum. Quo facto poterit haberi facilliter alie circūstantie. Et si in dimissione virge post confricatōnem/ aliq; humor exibat vel si fricauerit virgā alterius socij sui. aut si aliquis fricauerit suam/ et consequenter descendēdo ad species magis sp̄ales peccati sodomitici. ¶ Considerabat p̄terea idem magister/ vt similes interrogatiōes paucis variatis/ fierent etiā prouectis viris/ aut feminis/ qz p̄ experientia crebra/ reperit multos adultos infectos fuisse tali vicio qui nūq; confessi sunt p̄ prius Alii qui ex pudore primo et postmodū ex obliuione. Aliqui semp ex pudore/ ita etiā vt dicerent se habuisse propositū nunq; cōfitendi. Aliqui qz nunq; (vt dicebant) talia fuerant ab eis a cōfessorib; suis inq̄sita. ¶ Rursus p̄pter experientias plurimas consulebat idem magister/ vt seruata honestatez modestia/ que posset seruari/ pueri monerent. Nūc a pentib;/ nūc a mgris

B

maxime ad ptem/et quasi ex indirecto ne
 vnq̄ se fricarent vel palparent in puden-
 dis suis/asserendo grauitatem pcti/et quo
 modo p talia possent virginitatē pdere/
 et damnari pp. mo. **V**ultos quippe co-
 gnouit se p ignorantia extantes/dicen-
 tes se nunq̄ audiuisse vel sciuisse/ q̄ ta-
 lis tactus esset pctm/ ex quo nō habebāt
 voluntatē cognoscendi carnaliter mulie-
 res. **V**alent insup ista ad aliō/quoniā p̄
 perpetratiōem pcti/citius cōfiterē sicutz
 de mulierum copula cōfiterē etiā verecū
 dissimi pueri. **D**emum videbat eide-
 magistro/nō adeo timendū esse illud q̄ q̄
 dam timuerūt/ ne scz pueri docerent ma-
 la agere. **V**idemus enī q̄ ex corruptōne
 nature/pueri etiā triennes vel quinquē-
 nes. uehementer sunt inclinati talia age-
 re/quia sentiūt ibi quēdā pruritum inco-
 gnitū/dum stat erectio/arbitranq̄z lici-
 tum esse/q̄ se fricent ibi. et se palpant et tra-
 ctent/sicut in alijs locis dū prurit⁹ inest
 saltem non aduertunt. Quo fit vt ex con-
 suetudine crescat cū etate delectatio. Ac
 proinde labunt in pprie dictam mollicie
 vel sodomā/ex actu tali qui primitus ab
 eis nō putabat illicitus. **P**ostremo nō
 reuocabat in dubiū ipe magister quin to-
 lerabilius esset aliquos forsan ex tali do-
 ctrina doceri ad male agendū de per acci-
 dens/q̄z ita passim damnabilit viciū ino-
 lere/ et absq̄ confessiōis necessario reme-
 dio derelinquere. **P**reterea cōsuebat
 vt nec p iocū nec aliter/ pueri aut puelle
 oscularent/ aut nuda manu tractarentur
 nec diu figerētur oculi in eoz decore. et lo-
 quendo cū eis dicerent verba salubria ca-
 sta sobria et modesta/nec recipentur solita-
 rie/nisi forsan in sacro loco in visu om-
 niū. et breuiter hic ab omī specie mala sin-
 gulariter abstinentū. Sūt enim q̄si pue-
 stipule p quas nōnunq̄z diabolus gran-
 de suscitāt inflammatoēz. q̄uis ab initio
 quandoq̄z nō apparet. **L**eterū sibi pla-
 cebat plurimū cōsuetudo patrie illi⁹. vbi
 pueri cubant soli. Abhorrebat insuper q̄
 iuuenes dolicapaces pueri aut puelle aut
 iuuenes cū senioribus/ q̄z tumcūq̄z ppin-
 quis in genere eodē lecto vterētur. aut q̄
 se inde per ludum vel alias in nudo ptra-
 ctarent. cognoscebat enī que ex talibz hor-
 renda facinora prodierāt. **T**andē mo-
 nebat cōfessos sibi sup hac feda (de neces-

sitate tamē ad remediendū tractāda) ma-
 teria de aliq̄bus. **P**rimo q̄ si aliquē so-
 ciorum suorum cognoscerēt nunc vel in
 posterū tali vicio infectū/reprehēderent
 eum secrete vt desisteret et cōfiteret/osten-
 dedo pcti turpitudinē et detestatoēz/ex di-
 ctis confessorū vel alijs/et ex legibz publi-
 cis/que penā ignis infligit/et exhorren-
 da fulminatiōe q̄nq̄z ciuitatum et silibus
Secundo vt sobrie vinerēt/abstinen-
 do a speciebz/et vino forti et multo et alijs
 inflammatiuis aduenerē. et sup omnia caue-
 rent a societariibz puerf/vbi colloq̄a pra-
 ua/et gestus ipudici fiūt i lecto absq̄ doz
 mitōne Item dicebat p summo remedio
 occurrendū esse principio tentatiōis/fm
 oīm sanctorū doctrinā quottidie exptā
 et p similitudinē de inflammatiōe materia
 li. **A**d hoc agendū dicebat expedire cer-
 tas oratiōnes quasdam puas/quasdam ma-
 gnas. memoriter habere. que statim dice-
 rēt pcutiēdo pecc⁹ vel lesionē etiā corpale
 alicui inferendo/vel aq̄ frigida se spergen-
 do. vel surgendo a lecto. et similia. Sole-
 bat inducere exempla sanctorū. vt benedi-
 cti Anthonij bernardi sancti thome. et ali-
 orum patrū/ que cōmemorare longū est.
Illa tamen in promptu scire magnā ha-
 bet vtilitatem. **I**nter alia sibi placebat
 multū id qd agebat quidā iuuenis in p-
 mo temptatiōis occurso quasi enī videret
 facialiter dyabolū spuebat in terrā/dicen-
 do p̄f p̄f miser dānate demō. q̄ ego tibi
 consentiā/q̄ sic offendam deū meū et pa-
 trem meū/et de templo suo faciā sterquil-
 niū fedissimū/absit absit/abi hinc in ma-
 lam horā. et similia. Quandoq̄z preterea
 ad animā suāz. quādoq̄z ad corpus. quā-
 doq̄z ad angelū. nūc ad deum/nūc ad ali-
 quē sanctorū/ collocutiōem et querelā rei
 tali cōgruam medicantē proferebat. aut
 animo reuoluebat. **O**ratiōnes et cōmen-
 date ad hoc cū magna fide et conatu et hu-
 militate et pfunda recognitiōe proprie fra-
 gilitatis/sunt hec dicende. aut siles **C**or-
 mundum crea in me deus. **A**re igne san-
 ctispiritus Sancta virgo virginū ora p
 me. **A**d sanctos alios et sanctas **E**xurgat
 deus et dissipent inimici eius. **S**aluum
 me fac de⁹ quoniā intrauert aque vsq̄ ad
 animā meā. **D**eniq̄z locum p̄cipū in
 peccato hoc habet antidotū illō quod in
 alia scedula explicatū est/ de imponendo

p

De remedio

scilz saltem ad grauē penā in casu recidi-
uarōis / ibidē videat / vel aliter exoretur
ille a quo solo homo habet vt sit cōtinēs
qui et donum hoc negare nescit / fideliter
orantibz / q̄ta cōtumeliosum nature hu-
mane / p nobis ab eodē a sumpte facinus
dignetur radicatus extirpare / qui est be-
nedictus in secula seculorū. Amen.

Finit.

Tractat⁹ de reme-
dijs p̄tra recidiū peccati fm exercitijs z
doctrinā eiusdem magistri Johannis de
Berson.

Habz hoc pro-
p̄riū ars quelibet / vt facilio-
ri p̄pendio ad finē ducat op-
tatiū. Admirari p̄terea nemo
debet / si in animaz regimie / quod est ars
artiū / expti in ea / facilioza sciunt z dant re-
media p̄tra morbos vicioz / p̄sertim in fo-
ro consciētie. Ubi maxime locū habz illa
p̄pi formidabilis sententia. Si cecus ce-
co ducati p̄beat / ambo infoueā cadūt.
Placuit id circo scriptis mandare / breuē
se habendi formā / quam quidā magister
in theologia parisiē / fide moribus z do-
ctrina probatus obseruabat / z obseruare
consulebat p̄cipue p̄tra recidiū in pec-
cato vel pctis / ad que confessus se nimis
sentit inclinati. **De p̄teritis itaqz dabat**
satis tolerabile penitentiā / attentis mori-
bus z etate confitētis / z nō nisi de consen-
su suo / vt esse sine camisiayno die in ebdo-
mada / p̄ annum vel tres abstinere aut vi-
cilicio z similia. Itē q̄ prima vice cōfessi-
onis alicui⁹ peccati in ueterati seu detesta-
bilis ob recordatōem facte gratie q̄ vitiū
illō detectū erat aptum z sanatiū / iniunge-
bat. vt toto tpe vite sue p̄fessus diceret q̄li-
bet die p̄r n̄r / z aue maria. semel in mane /
z semel in sero. Aut miserere mei de⁹. Vel
simile aliqd. Et i istis si cadebat obliuio
aut impedimentū legitimū. benevolebat
vt alio die posset fieri sile vel equiualens.
Sed ad puidendū futuro casui z recidi-
uo in morbū pcti / q̄ semp est deterioz / ma-
iore operā dabat z studiosius inuigilabat
sic agēdo. **Ut simul etiā de p̄teritis penitē-**
tiā daret. inq̄ntū resistere pctō p̄suetō / pe-
nalitat⁹ multū bz z meriti. Inuigilabat igit⁹
nō p̄petuo sed ad tps certū. longi⁹ aut bre-

ui⁹ / fm voluntatē z dispositōem cōfētis
q̄ idē confitēs p̄ qualibet vice q̄ incidere
tale pctū qd̄ volebat ex toto sanare / aliq̄
de subsequētibz adimpleret. vel omnia. fm
tres satisfactōis ptes. **Pr̄mo** q̄ in casu illo
teneret vno die ieiūare / infra tres dies in
pane z aq̄ ieiunare. **Sec̄da** diceret certum
psalmoz numez. **Tertio** si foret sui iuris
daret in eccliam certū. iocale. aut aliō bñ
carū sibi aut summā pecunie. fm q̄litate
diuitiaz suaz. infra tres dies. **Quarto** in
fra illō triū diez spacium / teneret cōfiteri
Quinto nōnunq̄ addebat q̄ siq̄s vehe-
mēter tēptaret facere pctm tale z oīno de-
liberaret intra se sic agere. nihilomin⁹ an-
tea teneret dicere sub iuramēto septē psal-
mos. aut flectere genua pluries aū imagi-
nē crucifixi. aut beate virginis. aut alicuius
sc̄toz. p̄ri⁹ q̄ opus illō nefariū p̄petraret.
Sic enī forsitan miserabit de⁹. z orando
sic / vel hūiliādo se / faciet in tēptatōe dñs
p̄uentū. et mitigabit maris fluctus susci-
tatos. **Comptum est remedia hec / cum**
adiutorio diuine gratie. esse efficacissima
tam in foro penitentię q̄ extra. si velut hō
bona fide / z nō illusorie / cōuertit a via sua
mala z saluari. Sic enī fieri videm⁹ i fo-
ro exteriori publico. vt pene certe tarent⁹
ad rebelles p̄p̄cedū. Sic dñe. sic in cha-
mo z freno maxillas eoz p̄stringe / q̄ non
app̄ximāt ad te. z pelle intrare si voca-
re parz est. Sic que admodū Hasso ait. **Ut**
corp⁹ redimas / ferrū patieris z ignes. **Ut**
valeas aio multa ferenda tuo. **Lām** ve-
ro vilitatis penitētie talis / reddebat a p̄-
ori idē magister. Quā inq̄t fm Arist. z ex-
p̄ientia. In cōtinens aū tēptatōez bñ deli-
berat z eligit. sed adueniēte tyr̄gēte tēpra-
tiōe / vincit labit z succūbit. Turbat q̄ p̄pe-
iudiciū rōnis. z obnubilat. p̄pter tractum
motūq̄ sensitiui appetit⁹. ita vt nō posset
h̄re cogitatōez de deo z honestate p̄fectar⁹
inte grā z solidā. que admodū siq̄s somno
lentia q̄dā / sero p̄zemat. **Est p̄terea salu-**
berrimū vt p̄ aliqd̄ terribile p̄ns / aut qua-
si p̄ns / ipse terreat. z quasi sopitus suscite-
tur viuificetq̄ ad nō cōsentiendū tēptatō-
ni. Neq̄ enī aliq̄s est tā acri tēptatōi pul-
satus. in carne vel aliter / quin ex toto vel
magna pte desisteret ab impletōe tēptatō-
nis sue / si p̄ certo crederet q̄ in corp̄ vel in
mēbris vel bonis / graue damnū statū eēt
incururus. Vigilaret siquidē tunc ratō